

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«КОМУНІКАТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ»

Студента 4 курсу 13 групи
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Мінакова Віталія
Валерійовича

Науковий керівник
канд. екон. наук

(підпис керівника)

Ільїна Анастасія
Олександрівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня Юлія
Ігорівна

Київ-2022

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

«01» грудня 2021 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу (проект)
студентові**

Мінакову Віталію Валерійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту):
**«КОМУНІКАТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ»**

Затверджена наказом ректора від «26» листопада 2021 р. № 3884

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 05.06.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): обґрунтування особливостей розвитку комунікації між громадою та владою на місцях із наданням практичних рекомендацій щодо вдосконалення комунікативної взаємодії

Об'єкт дослідження: процес комунікативної взаємодії влади та громадськості на місцевому рівні

Предмет дослідження: теоретико-методичні та прикладні основи становлення та розвитку комунікаційного процесу між місцевим самоврядуванням та громадянським суспільством в Україні

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. КОМУНІКАЦІЯ ВЛАДИ ЯК РУШІЙНА СИЛА СТАНОВЛЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

1.1. Роль комунікації органів місцевого самоврядування та громади у розбудові держави

1.2. Існуючі механізми взаємодії Золочівської селищної ради з громадою

РОЗДІЛ 2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

2.1. Шляхи вдосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади

2.2. Кращий світовий досвід удосконалення комунікативної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю та перспективи його застосування в Україні

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 20.11.2021	20.11.2021
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 05.01.2022	05.01.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2022	20.03.2022
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2022	20.04.2022
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 23.05.2022	23.05.2022
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 01.06.2022	01.06.2022
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	01-05. 06.2022	01-05. 06.2022
10	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 10.06.2022	До 10.06.2022

11	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «01» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Ільїна А.О.

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Головня Ю.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент Мінаков В.В.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота написана на актуальну тему. Студент провів ґрунтовне дослідження ролі комунікації органів місцевого самоврядування та громади у розбудові держави в основі ретельного аналізу законодавчої бази в Україні, що регулює комунікативну взаємодію між представниками місцевої влади та громадськості, акцентуючи увагу на необхідності внесення змін задля наближення відповідних вимог до стандартів ЄС. Більш того, студентом проаналізовано існуючі механізми взаємодії Золочівської селищної ради з громадою, в основі чого опрацьовано форми участі членів Золочівської територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування та визначено, наскільки ці форми є використовуваними на сьогоднішній день. Прирівнюючи положення внутрішньої нормативно-правової бази Золочівської селищної ради та чинного законодавства України, студент детально проаналізував роботу досліджуваного органу в частині опрацювання петицій, звернень громадян, запитів на публічну інформацію, а також пропозицій громадян щодо формування бюджету. Це дозволило визначити рівень дієвості нормативно-правової бази всередині Золочівської селищної ради, а також те, наскільки діючі положення нормативно-правової бази України мають регулюючий ефект в розрізі комунікативної взаємодії.

Значною перевагою в роботі є те, що в процесі аналізу студент спирався на різних науковців, що досліджували відповідну проблематику, та нормативно-правові акти і, виходячи з цього, робив власні висновки згідно проведеного аналізу. Більш того, в процесі написання роботи студент використовував матеріали за місцем проходження практики, що ще раз підтверджує високий рівень готовності застосовувати теоретичні знання на практичному рівні та робити власні дослідження, враховуючи опановану студентом інформацію в закріпленій установі.

На основі проведеного у роботі аналізу студентом сформульовано шляхи вдосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади. Тут студент провів SWOT-аналіз сучасного стану комунікації між

Золочівською сільською радою та населенням і, розробивши оптимальну систему зворотного зв'язку, сформулював пропозиції щодо шляхів вдосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади. Також, величезною перевагою в роботі є опрацювання студентом зарубіжного досвіду удосконалення комунікативної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю, де студентом було опрацьовано нормативно-правові акти розвинених країн світу, зокрема Іспанії, Великобританії, Канади, та запропоновано окремі варіанти застосування відповідного досліду в Україні.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи підпорядкований поставленій у роботі меті. Робота має досить логічну структуру та відповідає вимогам оформлення. Проте є також окремі недоліки. Зокрема, в аналітичній частині роботи студент не спирається на статистичні дані, які протягом аналізованого періоду постійно змінювались, посилаючись лише на загальну картину динаміки, а не на показники, які також не зазначені у рис. 1.2, 1.3, 1.4. В такому разі, показники, залишаючись невідомими у значеннях, не надають чіткого відображення проведеної роботи з громадськістю. Також, не завадило б і уточнити, що саме, конкретно, можна запропонувати застосувати в Україні з досвіду досліджуваних країн світу з метою удосконалення комунікативної взаємодії між органами місцевого самоврядування та громадськістю та який досвід для України на даний момент є найбільш прийнятним.

В цілому робота відповідає встановленим вимогам, написана на науковому рівні, є авторським самостійним дослідженням, повністю розкриває обрану студентом тему та допускається до захисту.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Головна Юлія Ігорівна

(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Мінакова В.В.

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми): Головна Юлія Ігорівна

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна

(підпис, прізвище, ініціали)

«10» червня 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КОМУНІКАЦІЯ ВЛАДИ ЯК РУШІЙНА СИЛА СТАНОВЛЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	5
1.1 Роль комунікації органів місцевого самоврядування та громади у розбудові держави.....	5
1.2. Існуючі механізми взаємодії Золочівської селищної ради з громадою	9
РОЗДІЛ 2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	17
2.1. Шляхи вдосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади.....	17
2.2. Кращий світовий досвід удосконалення комунікативної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю та перспективи його застосування в Україні.	21
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Актуальність теми. Важливим проявом демократичного розвитку держави на рівні територіальної громади є процес інституціоналізації держави та громадської комунікації. Через комунікацію відбувається зворотний зв'язок між місцевою владою та громадянським суспільством, щоб місцеві ради могли краще інформувати громадськість про свою діяльність, а також розуміти об'єктивну оцінку цієї діяльності активним населенням. Формування комунікаційної мережі «місцева влада – громадськість» у державному управлінні не лише забезпечує прозорість та відкритість у діяльності місцевих рад, а й підвищує ефективність такої діяльності та приділяє увагу потребам населення, тобто споживачів.

Залучення громадськості до процесів управління на основі громад є поширеною практикою за кордоном (зокрема в Канаді, Іспанії, Польщі). Тому актуальність відповідної теми зростає в контексті європейської інтеграції в Україні, тоді як тематика дослідження в рамках поліпшення комунікативної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю потребує подальших доопрацювань на конкретному прикладі.

Мета роботи – обґрунтування особливостей розвитку комунікації між громадою та владою на місцях із наданням практичних рекомендацій щодо вдосконалення комунікативної взаємодії.

Для досягнення визначеної мети сформульовано такі **завдання**:

- уточнити сутність комунікації влади з громадою на місцевому рівні, дослідити її основні ознаки та принципи функціонування;
- визначити рівень інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності органів публічної влади у взаємодії з громадськістю;
- проаналізувати здобутки в становленні довіри між органами публічної влади та громадськістю в Золочівській об'єднаній територіальній громаді;
- дослідити напрями забезпечення комунікативної взаємодії щодо оптимізації використання комунікаційних ресурсів.

Об'єктом дослідження є процес комунікативної взаємодії влади та громадськості на місцевому рівні.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні основи становлення та розвитку комунікаційного процесу між місцевим самоврядуванням та громадянським суспільством в Україні.

Методологія дослідження. Теоретико-методологічною основою роботи служать наступні методи: системний підхід – для вивчення концепції комунікації в країнах і суспільствах як невід'ємного елемента у відносинах і зв'язках між ними; семантичний аналіз – концептуальний інструмент для з'ясування публічних комунікаційних досліджень та методів; статистичні – оцінка рівня реалізації комунікації між місцевою владою і громадськістю та її організаційно-правовими засобами; дедуктивні – розбивка на самостійні складові загального об'єкта дослідження; моделювання – розробка методу формування громадської думки про українську державну політику щодо впливу на інструмент і систему каналів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть виступати науковим підґрунтям удосконалення процесу комунікації влади з громадою. Основні положення та висновки роботи можуть бути використані місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування України для підвищення ефективності регулювання комунікативної взаємодії.

Інформаційна база дослідження. У процесі дослідження використано відповідні законодавчі, підзаконні нормативно-правові акти України; спеціальну літературу, матеріали періодичних наукових видань, конференцій та семінарів; щорічники статистичної інформації, аналітичні збірники та звіти; результати маркетингових та соціологічних досліджень, матеріали спеціалізованих інтернет-ресурсів; документи, що регламентують діяльність Золочівської селищної ради.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел (35 найменувань), п'яти додатків. Основний зміст роботи представлено на 23 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 5 рисунків.

РОЗДІЛ 1

КОМУНІКАЦІЯ ВЛАДИ ЯК РУШІЙНА СИЛА СТАНОВЛЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

1.1. Роль комунікації органів місцевого самоврядування та громади у розбудові держави

У контексті адміністративної трансформації в Україні відносини між місцевою владою та громадянським суспільством зазнали серйозних змін: влада виступає як адміністративний орган, що надає послуги, а громадськість – як клієнти, які отримують послуги. Запровадження нової парадигми місцевого самоврядування потребує переорієнтації форм і методів його діяльності на задоволення потреб споживачів державних послуг, переосмислення концепції управління публічною інформацією та забезпечення надійного зворотного зв'язку з громадськістю.

Питання комунікації на рівні місцевих органів влади є особливо важливим, оскільки конституційні права громадян мають бути забезпечені. Саме тут органи влади зв'язуються з цільовими аудиторіями, координують надання державних послуг із потребами громадян, контролюють якість цих послуг, своєчасно реагують на зміни в інформаційному просторі [15, с. 11].

Одним із головних завдань місцевих органів влади є забезпечення населення державними (державними, комунальними, соціальними, адміністративними, управлінськими тощо) послугами для задоволення його потреб у різних сферах життя [19, с. 5]. Своєю чергою, виконання цих завдань вимагає належного спілкування. Інформація та комунікація є основними для процесу надання послуг, але слід зупинитися на іншому.

Відповідно до Закону України «Про інформацію» до особливих принципів інформаційної діяльності належать: захист права на інформацію; відкритість, доступність та свобода обміну інформацією; об'єктивність та достовірність інформації; повнота та достовірність інформації; доступ, використання, поширення та законність інформації, що зберігається [8].

Правове забезпечення такої діяльності місцевих органів влади включає: комплексне використання засобів і форм правового впливу на суб'єкт з метою підвищення ефективності комунікації (зокрема, розробку нормативно-правових актів щодо функцій управління та правовідносин для задоволення потреб інформаційно-суспільної комунікації та Меморандум про взаєморозуміння, правові норми, закріплені у внутрішніх документах), державний нагляд та державна підтримка інформаційно-комунікаційної діяльності.

Організаційний підрозділ включає організаційну структуру упорядкування, формування меморандуму про взаєморозуміння підрозділів інформаційно-комунікаційної діяльності та безпосередньо організації управління шляхом виконання таких функцій, як прогнозування, планування, організація, мотивація, контроль та координація.

Налагодження комунікації органів місцевого самоврядування з громадськістю є важливою умовою розвитку національної демократії та формування громадянського суспільства. Відповідно до Конституції України громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, подавати індивідуальні або колективні письмові скарги або особисто звертатися до органів державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб [16].

В Україні розвивається динамічне суспільство, де комунікація є помітною та виступає важливим чинником суспільного життя, відіграючи все більш важливу роль у розбудові нації та діалозі між державними установами, громадянським суспільством і третім сектором. Уряд України послідовно та цілеспрямовано проводить політику, спрямовану на сприяння розвитку громадянського суспільства. Адже розвиток сучасної європейської держави був би неможливим без соціально свідомих та мотивованих громадян. Необхідність інформування громади, з одного боку, та масовий характер політики – з іншого змушують усіх державних службовців створити таку комунікаційну систему для забезпечення повноцінної участі громадян у формуванні та реалізації державної політики через ЗМІ та громадськість [27, 28].

Виходячи з досвіду України за останні кілька років, використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) відкриває громадянам багато нових можливостей для розширення їхньої безпосередньої участі у процесі націотворення на основі принципів співучасті та участі. Все це ставить перед Урядом нові виклики.

Згідно Закону України «Про звернення громадян» [7] комунікативна взаємодія між владою і громадськістю є передумовою побудови демократичного та діалогічного суспільства. Повноцінний мандат Національної комунікаційної політики може бути реалізований лише шляхом упорядкованої та міцної співпраці між населенням та владою [32, с. 56]. Меморандум про взаєморозуміння має сприяти створенню економічних, технологічних, організаційних, правових та інших умов у найкоротші терміни для забезпечення двостороннього симетричного обміну інформацією між владою та народом, а також реалізації права громадян на конституційне розкриття.

Розвиток українських міст і сіл має гарантувати для його мешканців «цивілізоване суспільство», тобто суспільство з достатньо високим рівнем добробуту, культурного, освітнього та технологічного розвитку.

Якщо жителі населеного пункту не можуть впливати на діяльність місцевої влади та брати безпосередню участь у місцевому самоврядуванні, не можна говорити про те, що вони живуть у цивілізованому суспільстві. У сучасній науковій літературі та новинах термін «громадянське суспільство» вживається більше, ніж термін «цивілізоване суспільство» у цьому значенні [30, с. 62]. Політологи та соціологи активно досліджують, як перетворити мешканців європейських міст у свідомих соціально активних громадян з чіткими громадянськими позиціями. Звичайно, підвищення соціальної активності людей не може не впливати на процес економічного розвитку окремих регіонів.

Переважає більшість проблемних ситуацій, що впливають на життя окремих людей, громад, сіл, селищ чи міст, зачіпають питання, які частково або повністю належать до компетенції органів місцевого самоврядування.

Залучення громадян до місцевого самоврядування вимагає не лише інформування громадськості про наміри влади, а й врахування волі людей та реалізації ініціатив громадян. Тож питання ефективної роботи органів місцевого самоврядування та місцевих ініціатив ніколи не втрачає актуальності.

Місцеві ініціативи є однією з форм безпосередньої участі громадян у місцевому самоврядуванні. Відповідно до статті 9 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» члени територіальної громади мають право розглядати будь-які питання щодо місцевого самоврядування в раді (як місцева ініціатива) [9]. Звичайно, місцеві ініціативи не можуть суперечити Конституції України та чинному законодавству.

Розвиток української держави та громадянського суспільства потребує відповідного реагування на потреби сьогодення. Влада не може залишатися осторонь важливих соціальних та комунікаційних процесів. Лише комунікація між владою та громадськістю, впровадження комунікаційних стандартів в соціальний інформаційний обмін, заснованих на нових принципових принципах рівноправного, взаємовідповідального діалогу у формі горизонтальних суб'єкт-суб'єктних відносин, є невід'ємною частиною розвитку суспільної інформації.

Сучасний етап розвитку українського суспільства потребує зміни парадигми в регулюванні процесів обміну інформацією як у демократичних країнах, де дуже важливим є зворотний зв'язок, громадський контроль за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування. Це неминуче призведе до трансформації засобів масової інформації (ЗМІ) у засоби медійної інформації (ЗМІ), де у західних демократіях медіа подібні до ЗМІ і їх можна дослівно перекласти як «медіа» [6].

Опираючись на загалом позитивний досвід взаємодії адміністрації з громадськістю, розуміючи минулі помилки та прорахунки у сфері, раціонально вдосконалюючи чинне законодавство, враховуючи позиції та висновки громадськості, наукової та експертної спільноти, а також спираючись на відповідний міжнародний досвід – усе плюс професіоналізм. Налагодження комунікації між владою та громадою розкриє комунікаційний потенціал діалогу

між суб'єктами владних повноважень та громадянами, зміцнюючи основи української демократії [11].

Таким чином, налагодження комунікації між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, ЗМІ та громадськістю є важливою умовою розвитку демократії країни та формування громадянського суспільства.

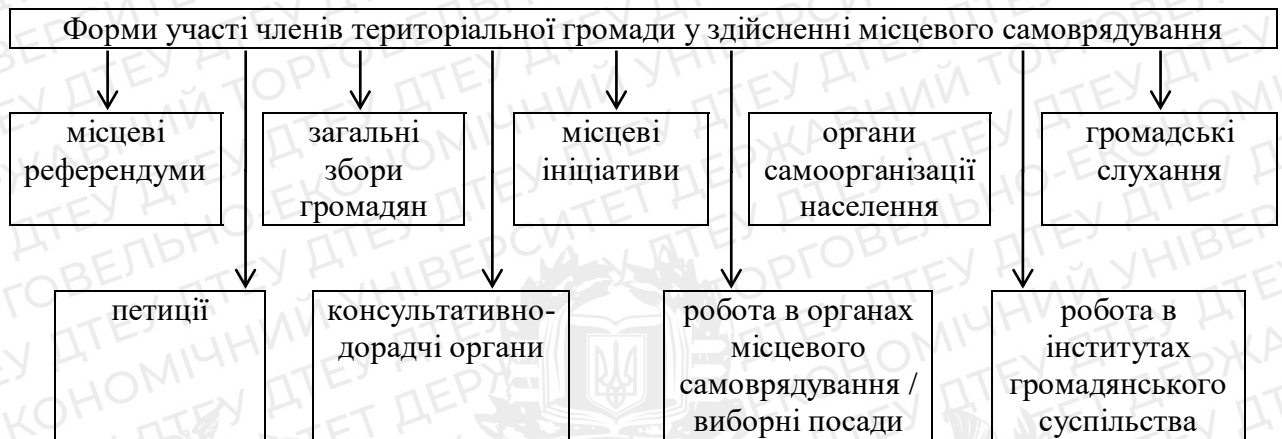
1.2. Існуючі механізми взаємодії Золочівської селищної ради з громадою

Золочівська селищна об'єднана територіальна громада Харківської області утворена 4 серпня 2017 року в рамках адміністративно-територіальної реформи шляхом об'єднання Золочівської селищної ради та 13-ти сільських рад Золочівського району. До складу громади увійшли 69 населених пунктів.

З метою формування та реалізації місцевої політики, спрямованої на задоволення потреб населення громади, селищною радою запроваджено механізми взаємодії з громадськістю, що не лише відповідає принципам доброго врядування, а й набуває неабиякої актуальності, зважаючи на значну кількість населених пунктів у громаді.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» дає загальне правове визначення таких форм безпосереднього здійснення місцевого самоврядування, як: місцеві референдуми (ст. 7), загальні збори громадян (ст. 8), місцеві ініціативи (ст. 9), органи самоорганізації населення (ст. 14) [9]. Окреме місце в забезпеченні участі громадян і територіальної громади в здійсненні місцевого самоврядування займає статут територіальної громади [31]. Окрім згаданих у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» форм участі громадян, Статутом передбачено громадські слухання, індивідуальні та колективні петиції, консультативно-дорадчі органи (громадські ради), участь у роботі органів місцевого самоврядування та робота на виборних посадах місцевого самоврядування, участь у роботі інститутів громадянського суспільства (громадських організацій, благодійних організацій, професійних спілок, інших неприбуткових організацій), які опікуються

питаннями здійснення місцевого самоврядування в територіальній громаді (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Форми участі членів Золочівської територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування

Джерело: складено автором на основі [23]

В рамках даної роботи будуть розглянуті результати застосування існуючих механізмів участі населення в самоврядуванні з початку створення Золочівської селищної ради (1 січня 2018 року) по 31 грудня 2021 року.

Аналізуючи практичну реалізацію мешканцями громади свого права на участь в процесах місцевого управління, використовуючи форми участі, зазначені на рис. 1.1, маємо наступні результати.

Так, протягом 2018-2021 років ініціатив щодо проведення місцевого референдуму на території Золочівської селищної територіальної громади не виявлялося. Аналіз застосування цієї форми безпосередньої демократії на території всієї України свідчить про його непопулярність і доволі нечасте використання. В основі прийняття у 2021 році Закону України «Про всеукраїнський референдум» ця форма участі громадян не може бути реалізована в повсякденне життя [26].

Х сесією Золочівської селищної ради VIII скликання № 1361 від 27 серпня 2018 року затверджено Положення про загальні збори (конференції)

членів територіальної громади Золочівської селищної ради. З моменту прийняття вищезазначеного Положення до теперішнього часу ініціатив щодо скликання загальних зборів по селищній раді не було зареєстровано.

Х сесією Золочівської селищної ради VIII скликання № 1363 від 27 серпня 2018 року затверджено Положення про місцеві ініціативи Золочівської селищної об'єднаної територіальної громади. Згідно Положення ініціативною групою є члени територіальної громади, що вносять місцеву ініціативу на розгляд ради. З моменту прийняття Положення про місцеві ініціативи Золочівської селищної об'єднаної територіальної громади до теперішнього часу жодного повідомлення про внесення місцевої ініціативи на розгляд ради не надходило.

Рішенням IV сесії Золочівської селищної ради VIII скликання від 21 січня 2021 року прийняте Положення про органи самоорганізації населення Золочівської селищної ради. Станом на 31 грудня 2021 року на території ради діють 85 ОСН (вуличних комітети, з них 49 – у селищі, 36 – у сільських населених пунктах) [23].

За рік існування органів самоорганізації населення селищною радою проведено 11 зустрічей з головами вуличних комітетів, під час яких обговорювалися питання діяльності органів самоорганізації населення, комунікації влади та громадян, надавалися роз'яснення стосовно компетенції Золочівської селищної ради та інших органів влади, проведення ефективної роботи у сфері благоустрою на підвідомчих територіях тощо. Аналіз діяльності голів вуличних комітетів свідчить, що найбільш активна робота здійснювалася у сфері благоустрою на санітарно-епідеміологічного благополуччя населення. Так, з власниками домоволодінь проводилася постійна робота щодо необхідності утримання у належному стані прибудинкової території, прибирання будівельного сміття, укладання договорів на поводження з твердими побутовими відходами.

На сьогоднішній день, в умовах збройної агресії Російської Федерації, головами вуличних комітетів проводиться робота із забезпечення вразливих верств населення продуктами харчування та предметами першої необхідності.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» порядок організації громадських слухань визначається статутом територіальної громади [9]. Територіальна громада має право щодо проведення громадських слухань, зустрічі з депутатами відповідної місцевої ради та посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких члени територіальної громади матимуть можливість заслуховувати їх; ставити питання і вносити пропозиції стосовно вирішення проблем місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування.

Також, згідно з Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» на громадські слухання повинні виноситися розроблені в установленому порядку проекти містобудівної документації на місцевому рівні: генеральні плани населених пунктів, плани зонування територій, детальні плани територій [10]. Затвердження на місцевому рівні цієї містобудівної документації без проведення громадських слухань щодо її проектів забороняється. На виконання зазначеної норми Закону виконавчим комітетом Золочівської селищної ради за період 2018-2021 років було проведено 5 громадських слухань щодо розгляду детальних планів територій. Аналізуючи протоколи громадських слухань, можна констатувати факт незацікавленості громадськості щодо винесених питань, оскільки в обговореннях брали участь лише зацікавлені сторони.

Рішенням XII сесії Золочівської селищної ради VIII скликання від 30 жовтня 2018 року № 1795 прийняте Положення про порядок подання та розгляду електронних петицій. Згідно Положення, електронна петиція, адресована Золочівській селищній раді, розглядається за умови збору на її підтримку не менше як 100 підписів громадян протягом не більше 90 днів з дня оприлюднення петиції [23].

З моменту прийняття Положення до Золочівської селищної ради надійшло 6 петицій. Детальна інформація щодо аналізу електронних петицій розміщена в Додатку А.

Як бачимо, жодна електронна петиція не здобула необхідної підтримки з боку мешканців громади. Більш того, 4 з 6 поданих петицій набрали менше 10 % від необхідної кількості голосів.

Аналіз змісту самих електронних петицій свідчить про недостатній рівень знань громадян про стан речей в громаді та повноваження органів місцевого самоврядування. Так, на момент подання однієї з електронних петицій Золочівська лікарня знаходилася у власності Золочівської районної ради. Відповідно, всі заходи, пов'язані з діяльністю закладу, згідно Бюджетного Кодексу України повинні були фінансуватися з районного бюджету. Використання видатків селищної ради в даному випадку суперечило б нормам бюджетного законодавства та навіть тягло б за собою відповідальність. Таким чином, 5 з 6 поданих петицій стосувалися питань, які не належать до компетенції Золочівської селищної ради.

Статутом Золочівської селищної об'єднаної територіальної громади Харківської області передбачена можливість створення консультативно-дорадчих органів (громадських рад) [31]. На даний час громадської ради при Золочівському селищному голові не створено.

Проте, реалізуючи вищезазначену форму участі громадян, XIX сесією Золочівської селищної ради VIII скликання від 30 липня 2019 року прийняте рішення про створення молодіжної ради при Золочівській селищній раді.

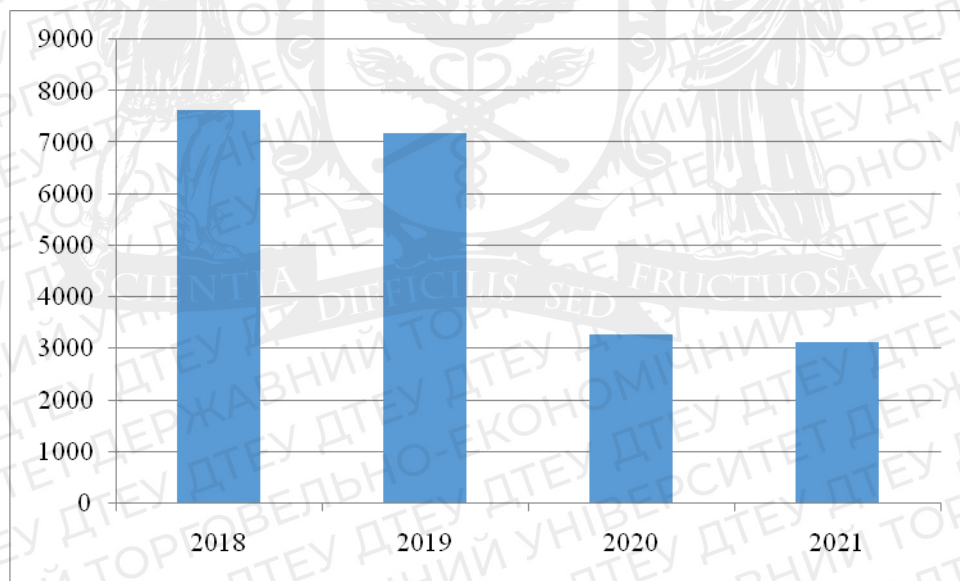
За 2 роки існування Молодіжної ради при Золочівській селищній раді (2019-2021 роки) було проведено 12 засідань, на яких розглядалися питання життєдіяльності молоді та її участі в усіх сферах життя суспільства, організації та проведенням молодіжних заходів та інформаційно-навчальної роботи серед молоді. Серед основних результатів діяльності молодіжної ради є проведення опитування молоді «Мене це турбує» з метою визначення проблемних питань осіб молодого віку та формування програми діяльності молодіжної ради;

налагодження комунікації з молоддю сільських населених пунктів, зокрема через створення мережі «молодих агентів впливу»; проведення заходів у закладах освіти громади та організація онлайн-заходів щодо формування здорового способу життя у молоді [23].

Право громадян на участь у роботі органів місцевого самоврядування та право обіймати виборні посади здійснюється згідно вимог чинного законодавства.

Аналізуючи поточну діяльність Золочівської селищної ради, визначено, що найбільш популярною формою участі громадян у соціально-економічних, політичних процесах місцевого розвитку є інститут звернень громадян.

Аналіз звернень, що надійшли до Золочівської селищної ради, у розрізі років свідчить про зменшення їхньої кількості (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Динаміка надходження звернень громадян до Золочівської селищної ради

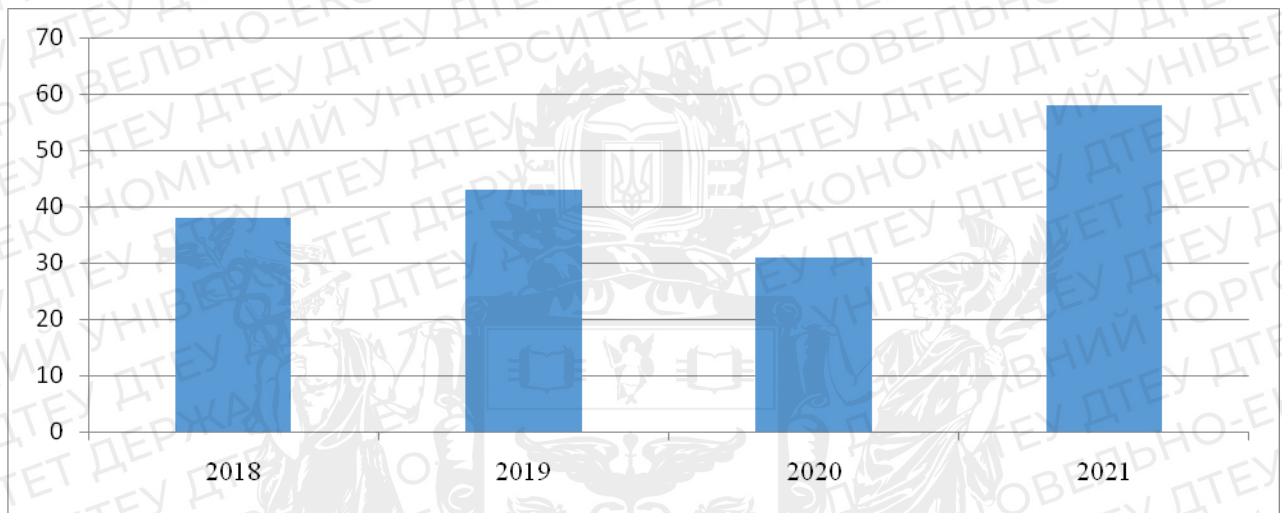
Джерело: складено автором на основі [23]

Наведений рис. 1.2 може свідчити про покращення роботи структурних підрозділів селищної ради та підвищення рівня задоволеності громадян роботою органів місцевого самоврядування. Проте очевидним є, що на зменшення кількості звернень у 2020 та 2021 роках суттєво вплинуло

запровадженням карантинних заходів у межах реагування на епідеміологічний стан, спричинений коронавірусною інфекцією COVID-19.

Ще однією формою комунікації громадян та органів влади є запити на публічну інформацію. Пропонується переглянути статистичні дані щодо кількості запитів за роки існування селищної ради (рис 1.3).

Рис. 1.3. Динаміка надходження запитів на публічну інформацію до Золочівської селищної ради

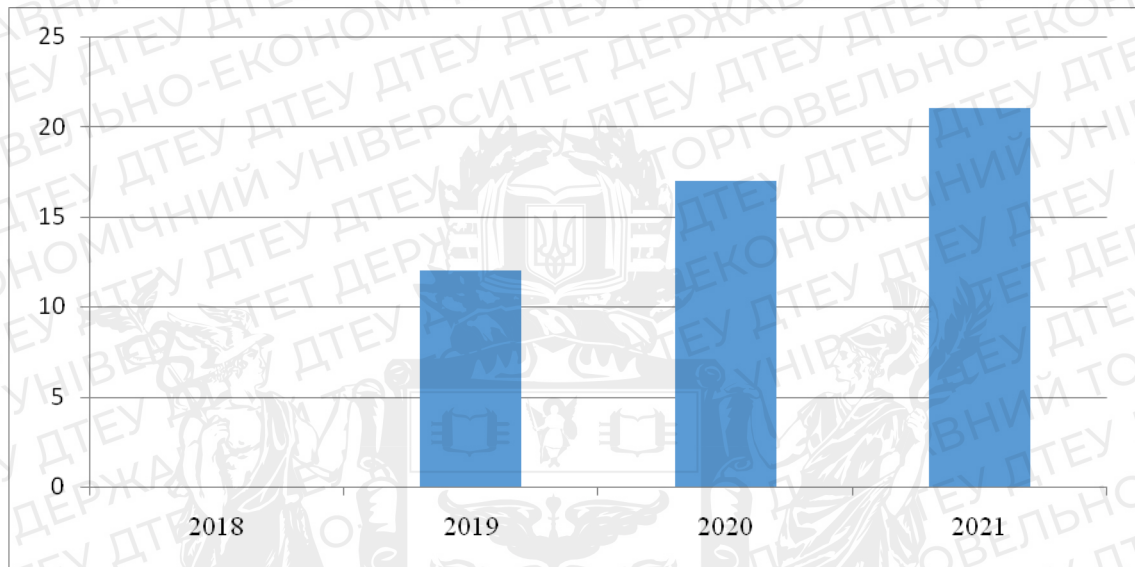
Джерело: складено автором на основі [23]

Запити надходили від фізичних та юридичних осіб, динаміка показує позитивну тенденцію до взаємодії громади з владою, всі запити вчасно опрацьовані та розглянуті.

З метою удосконалення діалогу між владою і громадою, створення та підтримки повноцінного громадського простору, активізації місцевих ініціатив жителів Золочівської громади щодо участі у бюджетному процесі на основі впровадження інноваційних механізмів залучення громадськості до розподілу коштів селищного бюджету для вирішення соціально значущих питань XVIII сесією Золочівської селищної ради VIII скликання № 2780 від 21 червня 2019 року затверджено Положення про Бюджет участі Золочівської селищної ради (Додаток Б).

До фінансування у 2020 році було подано 22 проєктні заявки на суму 917987 грн. Проєктні заявки надходили як і від відносно молодого населення, так і від осіб допенсійного віку, фокус відбувся переважно на галузь спорту.

Наразі можна зосередити увагу саме на динаміці надходження пропозицій участі від населення при формуванні бюджету громади (рис. 1.4)

Рис. 1.4. Динаміка надходження пропозицій громадян при формуванні бюджету Золочівської селищної ради

Джерело: складено автором на основі [23]

Аналіз пропозицій до формування бюджету свідчить, що використання мешканцями громади цієї можливості щороку зростає. Проте очевидним є те, що активність громадян у поданні власних пропозицій до розподілу бюджету є доволі низькою.

Таким чином, аналізуючи наявні механізми взаємодії Золочівської селищної ради з громадою та фактичне використання громадянами цих можливостей, Золочівською селищною радою запроваджено в роботу форми участі членів Золочівської територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування, передбачені чинним законодавством. Проте аналіз активності мешканців Золочівської територіальної громади свідчить про недостатнє використання наявних механізмів партисипативної демократії на місцевому рівні.

РОЗДІЛ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

2.1. Шляхи вдосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади

Для підготовки пропозиції щодо співпраці Золочівської сільської ради та мешканців громади пропонується визначити поточний етап комунікації. Дослідники у сфері демократії участі пропонують декілька класифікацій громадянської участі в місцевому управлінні. Тут доцільно використати рейтинги, представлені в посібнику «Місцеві ініціативи та участь громадськості у здійсненні місцевого самоврядування» [19, с. 41].

Участь громадян у місцевому самоврядуванні може приймати різні форми та методи. Залежно від обраної форми та способу участі можна визначити рівень участі громадян (Додаток В). Своєю чергою, рівень участі громадян у місцевому самоврядуванні залежить від ролі, яку жителі можуть відігравати у процесі прийняття рішень, що визначають розвиток їхніх громад [13].

Дослідження наявних механізмів взаємодії Золочівської сільської ради з громадою та її практичного використання громадою дозволило дійти до висновку, що сучасний рівень характеризується другим та третім рівнями. Тобто сільський комітет інформує мешканців про роботу ради та починає вибудовувати зворотний зв'язок.

Подається лише інформація про дії та плани влади в населеному пункті, а його мешканці можуть лише обирати: стати спостерігачами за цими процесами або повністю відійти від свідомого впливу на розвиток громади. Для того, щоб сформувати серед мешканців свідомість справжніх творців майбутнього самоврядної територіальної громади, необхідно вийти на четвертий рівень громадянської активності. Діалог неможливий без обміну інформацією між владою та громадами. Партнерство з громадами неможливе без заздалегідь налагодженого діалогу [15, с. 106].

Аналіз чинних механізмів взаємодії Золочівської сільської ради з громадою дає можливість побудувати матрицю SWOT-аналізу сучасного стану комунікації між Золочівською сільською радою та населенням (Додаток Г).

Дивлячись на детальний розгляд плюсів і мінусів стану комунікації та взаємодії, можна запропонувати перспективні напрями діяльності Золочівської сільської ради, що покращить комунікацію з громадою.

Підвищення довіри громади до місцевої влади, місцевий патріотизм та згуртованість громади навколо спільних інтересів та цілей розвитку можуть відбутися шляхом підвищення обізнаності громади щодо ініціатив, програм та досягнень керівництва громади. Запропоновані заходи ґрунтуються на змінах у поданні охопленої інформації, зокрема з акцентом на конкретну цільову аудиторію [1]. Це передбачає вибір правильного каналу спілкування (наприклад, Instagram – для молоді, газети – для людей похилого віку тощо).

Аналіз каналів зв'язку, доступних сільським комітетам та громадам, показує, що на сторінках у Facebook в основному висвітлюється інформація про заходи за участю лідерів громад. Про те, що сталося в суспільстві, майже зовсім немає інформації. Щоб підвищити обізнаність громадськості про місцеві події та підвищити обізнаність громади, варто порекомендувати підтримувати баланс новин та повідомлень, які охоплюють такі теми та новини:

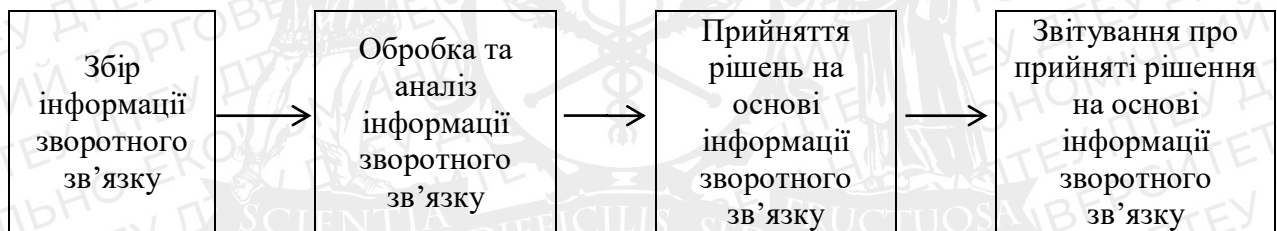
1. Практична інформація про учасників громади – їхня самозайнятість, безпека, здоров'я, можливості дозвілля тощо (наприклад, корисна інформація, анонси місцевих заходів, присутність малого та середнього підприємництва (МСП) у громаді тощо).
2. Участь громади у прийнятті рішень, управлінні та розвитку громади (наприклад, державні бюджети, соціальні проекти, конкурси, громадські обговорення, діяльність молодіжних рад тощо).
3. Робота, організована населенням, та проведення громадської діяльності мешканців (наприклад, участь у заходах з благоустрою, волонтерська діяльність тощо).

Для залучення громадян до процесу прийняття рішень важливо не лише інформувати громадськість про заплановані консультації, а й поширювати інформацію про результати консультацій та надавати зворотний зв'язок не лише учасникам, а й до широкої спільноти. Навіть якщо запрошені не можуть бути присутніми, важливо, щоб усі групи та особи отримали протокол заходу та інформацію про його результат [17, с. 63].

Корисною та інформативною формою збору зворотного зв'язку є організація опитувань та дискусій за різними каналами спілкування. Можливість використовувати для цього електронні ресурси спрощує процес проведення розслідувань та обробки отриманих даних [2].

Важливо дотримуватися повного циклу зворотного зв'язку, тобто не тільки безпосередньо збирати, але й використовувати дані на практиці (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Оптимальна система зворотного зв'язку

Джерело: складено автором на основі [3]

З метою впровадження зворотного зв'язку в різні сфери суспільного життя можна запропонувати розширити коло тем, за якими здійснюється діяльність. Тому вважаємо, що ефективним було б проведення анкетування вакансій у медичних, навчальних, культурних закладах, центрах надання адміністративних послуг (ЦНАП) тощо. Слід зазначити, що окрім електронних анкет у вищезгаданих установах можна також встановити скриньки для збору пропозицій щодо покращення надання державних послуг населенню.

Наступна стратегічна мета – вивести комунікацію сільської ради та громади на абсолютно новий рівень виховання у населення відповідальної поведінки. Як зазначалося раніше, активність громадян, які проживають у

громаді Золочівського району, дуже низька. Всупереч інструментам залучення громадськості, лише невеликий відсоток людей готовий брати участь у місцевому розвитку, навіть якщо лише висловлювати свою позицію, а не вживати ефективних заходів.

Варто вказати, що пасивний статус населення характерний не лише для Золочівської громади. Отже, дані Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва показують, що невеликий відсоток громадян України вважає себе залученими до активної громадської діяльності, яка стабілізувалася на рівні 8-10 % у 2013-2018 роках [4].

За результатами загальнонаціонального опитування, проведеного наприкінці 2019 року щодо поінформованості про громадські організації та їх діяльність, лише 7,5 % громадян України залучені до активної громадської діяльності [11]. Результати опитування, проведеного Центром Разумкова, були майже ідентичними: 10 % респондентів заявили, що займаються активною громадською діяльністю, а 81 % – ні [6].

Ці статистичні дані вказують на необхідність негайних та ефективних заходів для підвищення активності громадян у процесах місцевого розвитку.

Для успішної участі громадян у місцевому самоврядуванні необхідно навчити громади спільному прийняттю рішень, обговоренню, ознайомленню з принципами роботи державного управління тощо [12, с. 243].

Позитивним є те, що міжнародні організації, неурядові організації та фонди, в тому числі USAID та ULEAD, наразі дуже активно підтримують процес надання громадянам можливостей для ефективного реалізації свого права на участь у місцевому самоврядуванні. Найпопулярніші теми – створення та робота громадських організацій, формування команди, залучення ресурсів, проведення місцевих досліджень з питань громади, написання та реалізація проєктів. У деяких місцях є можливість отримати гранти на реалізацію проєктів місцевого розвитку [5, с. 6].

Таким чином, згідно узагальнених пропозицій щодо шляхів вдосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади,

зазначених у Додатку Д, більша частина рекомендацій спрямована на розвиток відповідальної поведінки, а також на підвищення довіри до влади, на створення патріотизму та згуртованості громад, які змушують людей відчувати себе єдиними, бо коли рішення приймаються у власних інтересах (у розумінні громади), рівень життя покращується.

2.2. Кращий світовий досвід удосконалення комунікативної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю та перспективи його застосування в Україні

Внутрішні й зовнішні фактори впливу, зокрема прийняття Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, а також підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, активізували необхідність комунікативної перебудови діалогу місцевої влади з громадськістю, починаючи з рівня на місцях. Іншими словами, успіх розпочатих реформ безпосередньо залежить від залучення до процесу змін активних членів громади [22].

На відміну від розвинених країн постсоціалістичного табору, в Україні спостерігається достатньо низький рівень участі населення у розв'язанні питань місцевого значення. Саме тому, враховуючи стан безпосередньої демократії, партнерство комунікації покликане замінити ситуативну і формально демонстративну взаємодію, яка наразі має місце бути [33, с. 18].

Слід відзначити досвід Іспанії на прикладі міста Мадрид. У 2015 році був започаткований проєкт Consul. Цей проєкт був цілеспрямованим і дуже структурованим цифровим інструментом для забезпечення участі громадян у процесах демократичного громадського контролю за діяльністю представників влади і органів місцевого самоврядування. Проєкт реалізований у вигляді онлайн-платформи, котра містила у собі усі види процесів громадської участі [20, с. 18]. До основних здобутків і нововведень даного проєкту слід віднести:

- створення зрозумілого й ефективного інструменту для прийняття та опрацювання пропозицій від громадян: в рамках цього проєкту був створений

механізм, за яким будь-який громадянин мав можливість подати пропозиції щодо покращення власного міста;

- спрощення процесу бюджетування за участю громадян: громадяни легко могли брати участь у цьому процесі та надавати свої пропозиції щодо розподілу бюджетних коштів;

- створення механізму для громадських ініціатив у сфері створення нового законодавства: громадяни могли брати участь у розробці законодавства, конкретних статей для тих чи інших нормативно-правових актів тощо;

- створення механізму для проведення онлайн-дебатів: сприяння активній комунікації громадськості один з одним, слугування для ведення спілкування із представниками влади;

- створення механізму онлайн-голосування: цей механізм став одним зі способів прибирання низки бюрократичних процесів і дозволив зробити функціонування процесу голосування швидким, надійним і прозорим.

Такі позитивні результати дозволили планомірно і поступово покращувати роботу системи комунікаційних стратегій на рівні міста Мадрид.

Таким чином, даний проєкт став своєрідним осередком для популяризації громадської участі. Він дозволив розв'язувати проблеми низького рівня прозорості органів місцевої влади, питань неналежної форми їх підзвітності, а також низького рівня участі громадян у питаннях місцевого характеру. Наразі проєкт Consul активно використовується міською радою Мадриду та є гарним прикладом ефективної організації комунікаційних взаємодій між громадськістю і владою.

Іншим успішним прикладом реалізації комунікаційної стратегії є досвід розробки та запровадження комунікативної політики урядом Канади у 2004 році. Нормативно-правовий акт «Комунікативна політика Канади» було розроблено з метою створення ефективних шляхів і механізмів для налагодження комунікацій. Одним із його завдань було підвищення рівня громадської участі та формування дієвого механізму державно-приватного партнерства. Характерною рисою даного документу є те, що він містить 31

вимогу до реалізації комунікативної політики в країні [14]. Можна коротко розглянути найголовніші аспекти даного документу:

1. Цей документ приділив значну увагу інформуванню громадськості. Він зобов'язав викладати у вільний доступ інформацію щодо нових законів, нормативно-правових актів, різних державних і громадських ініціатив, програм.
2. Однією із характерних вимог цього документу було затвердження використання двох офіційних мов – англійської та французької для проведення комунікаційних дій і комунікативної політики, котрі використовуються в Канаді.
3. Важливим аспектом, котрий був прописаний в даному документі, є підтримка інтересів і потреб громадськості.
4. За положенням даного документу канадський уряд має відстежувати реакцію суспільства на поширення тієї чи іншої інформації.
5. Було розроблено спеціальний портал під назвою Canada Site для залучення громадян до державних справ. Цей портал є інструментом надання громадського доступу до розкладів, змісту та іншої інформації для проведення консультацій із представниками влади по вирішенню тих чи інших соціальних питань.
6. Була започаткована політика активного двостороннього спілкування між владою та громадськістю. Подібне ноу-хау було реалізоване урядом Канади шляхом надання цілодобового онлайн доступу до громадських програм, державних служб та іншої державної інформації.

Згідно досвіду країн «сталого» демократії документи щодо взаємодії уряду з інститутами громадянського суспільства діють у формі або урядових стратегічних програм (Великобританія, Канада), або окремих інструкцій і документів. «Біла книга» Європейської комісії з питань комунікацій пропонує розглянути комунікаційну політику як новий напрям у роботі органів влади (communication policy). До недавнього часу країни – члени ЄС послуговувалися інформаційною і комунікаційною стратегіями (наприклад, стратегія комунікації міста Стокгольма) [24, с. 275].

Консультаційна форма «Біла книга» визначається детальною заявою про політику, що представляє позицію владної інституції. Основні завдання документу полягають у допомозі керівництву поінформувати громадськість про політику, запроваджувану як відгук на нові потреби й можливості, та одержання інформації про реакцію суспільства. Фактично, після обговорення з громадськістю відповідні консультаційні документи набирають форми проєкту нормативно-правових актів або програмних і стратегічних документів з конкретними заходами. У вищезгаданій Білій книзі Комісія пропонує розглядати два досить нових терміни, а саме «комунікаційна політика» й «Європейський громадський сектор», проте без однозначного точного тлумачення. За заявою Комісії вводиться новий термін «комунікаційна політика» як нова сфера політики, так і нова мета для галузі комунікації [21].

Реформування інституту місцевого самоврядування в Україні вимагає виробляти дієві механізми партнерства влади та громади, підвищувати результативність діяльності неурядових організацій і формувати нові стандарти комунікації. Йдеться про впровадження нової організаційної ролі для місцевої влади, яка зорієнтована на користь громад, і удосконалення інститутів прямого народовладдя в комунікативному менеджменті. Одне із головних завдань органів місцевого самоврядування полягає у наданні публічних послуг населенню задля забезпечення задоволення його потреб у різноманітних сферах життєдіяльності та узгодження інтересів місцевих співтовариств, громадянина, держави, політичних партій. Реалізація вказаних завдань, в свою чергу, потребує відповідного комунікативного забезпечення.

Ключову роль у формуванні позитивного іміджу місцевого самоврядування відіграють не різноманітні форми інформування й однобічної комунікації, а механізми та процедури зворотного зв'язку з громадськістю [25, с. 8]. Тут прорахунком є переважно прес-посередницька діяльність, що має ситуативний і безсистемний характер та відрізняється короткостроковістю акцій, розрахованих на моментальний, одноразовий ефект.

Більш того, ставлення громадськості до влади буде позитивним, навіть у разі зменшення пропаганди своєї діяльності й організації публіситі своїх заходів з боку муніципальних органів, які натомість почнуть активніше вивчати думку громадськості з найважливіших питань та зважати на неї в процесі прийняття рішень в рамках нагальних проблем. Причому, особлива роль у даній роботі повинна належати органам місцевого самоврядування, чия діяльність за визначенням має бути публічною й покликаною розв'язувати стратегічні проблеми муніципального рівня [35, с. 3].

Міжнародні вимоги до комунікативного діалогу можна адаптувати з дослідження Датського інституту прав людини, що сформулював модель залучення органами влади громадян до процесу прийняття рішень. На рівні Центрального уряду відбувається розроблення державної політики та законотворення. Іншими словами, мають залучатися до цього процесу організовані групи інтересів, що братимуть участь у процесі підготовки проєктів законів чи рішень (неурядові організації, профспілки, асоціації). На рівні Місцевого уряду впроваджуються державна політика, планування та регулювання. Відтак залучаються організовані групи інтересів і громадяни, що беруть участь у прийнятті рішень (планування на рівні міста й округу, бюджетний процес, важливі інвестиційні проєкти), та на рівні місцевих інституцій, які можуть підпорядковуватися Місцевому уряду [29].

Нині чинні механізми комунікації з громадськістю працюють здебільшого як система передачі інформації від органу виконавчої влади до громадськості та повернення цієї ж інформації у зміненому вигляді. На практиці цей прояв має місце у проведенні органом влади роз'яснювальної роботи, організації консультацій з громадськістю та залученні представників інститутів громадянського суспільства до роботи в консультативно-дорадчих органах. Водночас, базовий принцип комунікації є принципом зворотного зв'язку, що передбачає не лише передачу інформації, а й відповідну корекцію всієї системи управління на основі отриманої, трансформованої, доповненої й

обробленої інформації. В результаті це відображається в низькій політичній активності громадськості.

Дієве втілення та закріплення в національному законодавстві стандартів ЄС в рамках взаємодії органів влади з громадянами і громадськими організаціями відкриває шлях до зближення з вимогами країн – членів ЄС.

Одним із способів оптимізації комунікативного простору органів місцевого самоврядування є застосування віртуальних форм публічності й впровадження електронної демократії, як шлях до максимального залучення громадян до місцевого управління. Комунікативні дії реалізуються за допомогою використання електронних засобів комунікації, а саме політичних Інтернет-комунікантів, каналів та технічних засобів інформування, інструментів електронного урядування. Проте задля максимально ефективного користування всіма привілеями електронної демократії слід поквапитися з встановленням швидкісного Інтернет-обладнання по всій території громади. За таких умов кожен член громади, чи то людина похилого віку, чи то студент, матимуть можливість швидко та якісно заволодіти новою інформацією щодо діяльності місцевої влади, брати участь в обговореннях тих чи інших політичних рішень тощо.

У країнах – членах ЄС набуває все ширшого визнання запровадження підходу «Smart City» («розумне місто»), який передбачає, зокрема, врядування за широкої участі громадян. Перелік уже реалізованих послуг дає можливість громадянам проводити моніторинг і цілодобово контролювати: електронний аналіз ринку, електронні торги, карту електронних аукціонів, щоденник міського голови, деталі про бюджет міста й активи, міські гранти, діяльністю єдиного контрольного центру екстрених служб; онлайн-опрацювання різноманітних звернень громадян [34].

Інноваційна система управління як практика краудсорсингу є технологією віртуальної соціальної взаємодії органів публічної влади та споживачів публічних послуг (бізнесу, населення, окремих осіб), що забезпечує останнім можливість брати участь у процесі прийняття державно-управлінських рішень

стосовно їх життєдіяльності на стадіях опрацювання, прийняття та реалізації. При цьому, шляхом застосування краудсорсингу відбувається досягнення нової якості зворотного зв'язку. Так, громадяни, приймаючи відповідні умови співпраці, будуть більш відповідально ставитися до виконуючих повноважень із можливістю гнучкого використання різних видів заохочення (матеріального та нематеріального) і формування із найбільш активних та досвідчених громадян окремих аналітичних груп тощо [18].

Отже, з огляду на національні умови перед центральними та місцевими органами влади варто було б удосконалити діючу законодавчу базу, що регулює процес надання публічних послуг, запровадити альтернативні системи надання послуг, здійснити якісні трансформації у сфері поширення досвіду й кадрової підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування, а також прискорити темпи запровадження електронного урядування.

Досвід країн – членів ЄС може служити добрим орієнтиром для України у впровадженні механізмів партнерських відносин між органами влади та громадянами. Тут якість надання публічних послуг – ключовий чинник налагодженої комунікації та один із провідних засад ефективності публічного управління та адміністрування в очах громадськості.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Виходячи з проведеного нами дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Ефективне спілкування має вирішальне значення для побудови прозорих і довгострокових відносин громади з місцевими органами влади. Це не тільки принесе більший ефект, але й допоможе збільшити участь цільової аудиторії у співпраці, досягти взаєморозуміння та задоволення обох сторін. Побудова ефективних взаємодій базується на правильно розроблених і реалізованих комунікаційних стратегіях.

Комунікаційні стратегії мають бути пристосовані до потреб різних цільових аудиторій. Ефективна стратегія має залучати професіоналів, які вміють належним чином враховувати всі ризики та можливості, а також визначати найбільш прийнятні форми комунікації й методи налагодження діалогу між місцевою владою та громадянами.

2. В Золочівській об'єднаній територіальній громаді є проблеми з довірою громадян до влади. Тому для попередження конфліктів та протестів серед громадян необхідно запроваджувати нові способи взаємодії, прислухатися до порад громадян, враховувати їхні потреби. Якщо будуть виділені необхідні ресурси для створення ефективної системи комунікації з громадянами, а органи місцевого самоврядування приділятимуть достатньої уваги, з'явиться можливість розробити та впровадити відповідну комунікаційну політику, тим самим зміцнюючи довіру між громадянами і владою.

3. В демократичному суспільстві державне управління вважається ефективним, якщо його цілі зрозумілі та прийняті більшістю громадськості. Це вимагає створення необхідних організаційно-правових засобів для участі громадськості у прийнятті рішень, а також засобів інформування громадськості про ці рішення. Більш того, доцільно впроваджувати зарубіжні практики, зокрема досвід країн – членів ЄС, та врахувати надані рекомендації, які

4. Дослідження комунікативної взаємодії влади з громадою на місцевому рівні показує, що в Україні запроваджено ефективні механізми участі громадян у процесах місцевого розвитку. Проте діяльності населення та практичного використання існуючих механізмів недостатньо. В такому разі варто запропонувати досвід країн – членів ЄС, в рамках якого запропоновано застосовувати заходи щодо забезпечення надання громадянам більше прав і можливостей приймати участь у державно-управлінських рішеннях, зокрема шляхом розвитку електронної демократії на основі впровадження різноманітних ІКТ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла книга з громадської участі у процесі прийняття рішень на місцевому рівні. URL: http://parlament.org.ua/upload/docs/WHite_paper_UKR_ed.pdf (дата звернення: 07.05.2022).
2. Біла книга державної політики «Електронна демократія». URL: <http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2016/02/Elektronna-demokratiya.pdf> (дата звернення: 08.05.2022).
3. Гасаненко Т. В. Цифрова комунікація як форма забезпечення взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування в контексті сталого розвитку територіальних громад. *International scientific conference*. December 28-29, 2021. С. 77-81. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-177-0-20> (дата звернення: 08.05.2022).
4. Громадська активність громадян України / Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва: Поки ми живі, ніщо не вирішено остаточно! (Бекешкіна І.). URL: https://dif.org.ua/article/gromadska-aktivnist-gromadyan-ukraini?fbclid=IwAR0Sr6hu9_wEUyBDbs32cOOEnOiRRfylCxSvI0Bmr76AAh9ve8rjAKIE-iU (дата звернення: 11.05.2022).
5. Гураль П. Ф. Органи місцевого самоврядування у зарубіжних країнах : навч. посібн. Львів: Каменяр, 2017. 147 с.
6. Європейська стратегія інновацій та доброго врядування на місцевому рівні. URL: https://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Strategy_for_Innovation.pdf (дата звернення: 14.04.2022).
7. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.04.2022).
8. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 04.04.2022).
9. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.04.2022).

10. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 02.05.2022).
11. Залученість до активної громадської діяльності в Україні – 7,5 %. *Громадський простір*. URL: <https://www.prostir.ua/?news=zaluchenist-do-aktyvnoji-hromadskoj-diynalnosti-v-ukrajini-75> (дата звернення: 17.04.2022).
12. Ільїна А. О. Проблеми розвитку електронного урядування в органах публічної влади України та шляхи їх вирішення. *Експерт: парадигми юридичних наук та державного управління*. № 2 (8). 2020. С. 232-249. URL: http://maup.com.ua/assets/files/expert/8/ekspert_2_8_2020.pdf (дата звернення: 12.05.2022).
13. Інформаційно-комунікаційні особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з громадою: регіональний аспект: аналітична записка. Нац. ін.-т стратегічних досліджень. 2012. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/978/> (дата звернення: 04.05.2022).
14. Ключко Ю. Л. Зарубіжний досвід реформування публічної влади. 2022. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11633> (дата звернення: 14.05.2022).
15. Ключові виклики для розвитку громадянського суспільства, 2020. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні у 2020 році : матеріали щоріч. доп. / [Корнієвський О., Сидоренко Д., Пеліванова Н. та ін.] ; за заг. ред. Ю. Тищенко, Ю. Каплан. Київ : НІСД, 2021. 116 с.
16. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 06.04.2022).
17. Кривокульська Н., Богач Ю. Аналіз форм участі громадськості у місцевому самоврядуванні. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 4. С. 60-66. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.04.060>
18. Куценко Т. Ф. Форми залучення громадськості до бюджетного процесу на місцевому рівні в Україні: оглядовий аналіз. *Економіка та*

держава. 2020. № 7. С. 66-72. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4690&i=8> (дата звернення: 23.05.2022).

19. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування [Карий О. І., Панас Я. В.] / Асоціація міст України. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 176 с.

20. Монастирський Г. Л., Савчук Д. М. Модернізаційний підхід до управління економічним розвитком громад. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія «Економіка та менеджмент»*. 2018. № 15. С. 38-46.

21. Мороз О. Досвід Польщі в рамках реформи децентралізації. *Міське самоврядування*. 2017. № 11. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2017/november/issue-11/article-32049.html> (дата звернення: 17.05.2022).

22. Наукові підходи до визначення сутності поняття комунікаційної стратегії та її основних форм. *Науковий блог*. Національний університет «Острозька академія». 2018. URL: <https://studfile.net/preview/16392568/> (дата звернення: 12.05.2022).

23. Офіційний сайт Золочівської селищної ради. URL: <http://zolochivska.gromada.org.ua/polozhennya-1528437022/> (дата звернення: 27.04.2022).

24. Пехник А. В., Дзюбенко Ю. М. Безпосередня демократія як форма реалізації народовладдя в Україні (місцевий рівень). *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 61. С. 275-285.

25. Політична освіта в Україні: стан і перспективи удосконалення / Ю. Якименко, А. Биченко, В. Замятін, М. Міщенко та ін.; Фонд Олександра Разумкова. Київ, 2019. 146 с.

26. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26.01.2021 № 1135-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text> (дата звернення: 29.04.2022).

27. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 08.04.2022).
28. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення: 08.04.2022).
29. Проект Комунікаційної стратегії Олександрівської ОТГ на 2019-2026 pp. URL: <https://oleksandrivskaotg.gov.ua/storage/documents/attachments/d09b5ea1a4c1b9cab640959537d77924.pdf> (дата звернення: 19.05.2022).
30. Сергієнко О. І. Громадська участь/залучення громадян. Депутатська діяльність в округах (навчальний модуль) / Олександр Сергієнко, Олег Ватаманюк. Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. 92 с.
31. Статут Золочівської селищної об'єднаної територіальної громади Харківської області. URL: <http://zolochivska.gromada.org.ua/zakonodavcha-baza-17-18-36-20-12-2017/> (дата звернення: 24.04.2022).
32. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
33. Успішна територіальна громада: будуємо разом / Бриль М., Врублевський О., Данчева О., Сеїтосманов А., Чубаров Е. Харків : Видавничий будинок Фактор, 2018. 128 с.
34. Участь громадян у місцевому самоврядуванні в Польщі та Україні : Точне відображення Угоди про асоціацію Україна-ЄС в українських медіа. URL: <http://project88860.tilda.ws/> (дата звернення: 22.05.2022).
35. Форми участі громадськості в процесах прийняття рішень: Навч.-метод. посіб. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 104 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Аналіз електронних петицій, що надійшли до Золочівської селищної ради [23]

№ з/п	Зміст електронної петиції	Кількість набраних голосів
1	Приведення температурного режиму прийому пацієнтів в Золочівській лікарні до вимог СНіП (санітарних норм і правил).	5
2	Створення велопарковок в громадських місцях та розробка цільової програми з підтримки велоспорту та інфраструктури	16
3	Забезпечення Wi-Fi доступу у приміщення Золочівської селищної ради	3
4	Створення ігрової кімнати в будинку дитячої та юнацької творчості	10
5	Облаштування спортивним обладнанням для занять воркаутом території біля фізкультурно-оздоровчого комплексу	3
6	Створення доріжки для безпечного катання на роликах та скейтах біля фізкультурно-оздоровчого комплексу	4

Додаток Б

Аналіз проєктних заявок на бюджет участі Золочівської селищної ради
на 2020 рік [23]

Додаток В

Рівні залучення громадян до місцевого самоврядування та роль члена громади в стратегічному плануванні розвитку громади

СПОСТЕРІГАЧ / ВІДСУТНІЙ	РОЛЬ ЧЛЕНА ГРОМАДИ	ПРОСУМЕНТ
		Рівень 1. Надання інформації. Орган влади просто інформує громадян про власні дії, не звертаючи особливої уваги на громадську думку. Інформація часто дозована і неповна. Громадяни або цікавляться і мають доступ до такої інформації, або не цікавляться нею, або просто не мають до неї доступу з різних причин. При такому рівні залучення існує висока ймовірність протестних виступів, спровокованих інформацією про справжні або міфічні дії або наміри влади.
		Рівень 2. Інформаційний зв'язок з громадянами. Надання інформації з паралельним відстеженням реакції, тобто водночас налагоджується зворотний зв'язок. Громадяни можуть виступати з критикою або протестами проти дії влади, як і на першому рівні. Проте на цьому рівні залучення владні органи не лише інформують громадян, але також пояснюють громаді мотиви власних рішень і відстежують реакцію громади.
		Рівень 3. Діалог з громадянами. На цьому рівні влада не лише відстежує реакцію громадської думки, але й враховує ці результати в плануванні власних дій. Налагоджуються формальні механізми сталих консультацій та переговорів з представниками різних громадських груп. Ймовірність протестних виступів значно зменшується.
		Рівень 4. Партнерство з громадою. Спільна відповідальність влади та громади за процес самоврядування – спільне розроблення конкретних рекомендацій, їхнє втілення під час розроблення місцевої політики, розвинена співпраця з мережею органів самоорганізації населення тощо.
		Рівень 5. Громадське управління. Повний контроль громади за реалізацією програм, спільна участь в процесі здійснення місцевої влади. Постійне, довготермінове залучення на всіх попередніх рівнях, починаючи від другого. Громадяни самостійно вирішують свої справи, використовуючи владу як інструмент самоврядування. Це рівень, до якого варто прагнути, проте якого фактично неможливо досягти.

Джерело: складено автором на основі [19, с. 14]

Додаток Г

**SWOT-аналіз сучасного стану комунікації між Золочівською сільською радою
та населенням [авторська розробка]**

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність відділу інформаційного забезпечення та комунікацій. Наявність власних каналів комунікацій (сайт, офіційні сторінки Золочівської селищної ради у Facebook). Наявність сторінок всіх старостинських округів у Facebook. Співпраця з іншими можливими каналами комунікації з громадськістю (місцева газета «Зоря»). Наявність механізмів партисипативної демократії на рівні громади, в тому числі електронних. Відкритість влади до громади (проведення зустрічей із школярами, акції, інтеграційні зустрічі). Селищний голова регулярно зустрічається з населенням, в тому числі сільським. Наявність органів самоорганізації населення.	Велика за населенням, площею та кількістю населених пунктів Пасивна позиція мешканців щодо різного роду ініціатив та активностей. Відсутність цілісного позиціонування та бренду територіальної громади. Відсутність системи оцінки ефективності комунікацій. Відсутність інтернету у деяких селах громади Негативна реакція деяких жителів громади на інформацію, яка висвітлюється. Відсутність консультативно-дорадчих органів при селищній раді. Погане транспортне сполучення з сільськими населеними пунктами громади. Громада знаходиться в зоні активних бойових дій. Поширення коронавірусної інфекції COVID-19
Можливості	Загрози
Поступове покращення комунікацій з громадою через наявні форми партисипативної демократії. Міжнародна співпраця, обмін досвідом. Залучення зовнішніх експертів для розвитку комунікаційної спроможності голови та співробітників селищної ради (навчання). Розвиток громадянського суспільства, зростання активності мешканців. Подача наявної інформації про роботу ради прийнятним для населення способом (відео, інфографіка тощо).	Соціально-демографічна – відтік активного молодого населення. Політична криза, зміна політичного курсу. Наявність опозиційних рухів на місцевому рівні. Зниження довіри до влади в ОТГ через недостатню комунікацію. Недостатня мотивація та кваліфікація співробітників відділу інформаційного забезпечення та комунікацій.

Додаток Д

Пропозиції щодо шляхів вдосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади [авторська розробка]

Мета	Завдання	Пропоновані заходи
Підвищення довіри громади до влади громади, підвищення рівня місцевого патріотизму та згуртованості громади навколо спільних інтересів та цілей розвитку	Покращення поінформованості громади про ініціативи, проекти та досягнення керівництва територіальної громади	Узгодження каналів та інструментів комунікації з цільовими аудиторіями
	Покращення зворотного зв'язку від громади та механізмів діалогу громада-влада	Підвищення ефективності наявних каналів та інструментів комунікації
		Проведення електронних опитувань
		Розміщення скриньок для збору пропозицій та зауважень у публічних закладах громади
Виховання відповідальної поведінки населення	Залучення мешканців до участі у громадському житті	Проведення круглих столів, семінарів, публічних консультацій тощо
		Створення клубів за інтересами
		Створення просторів для спілкування, в тому числі на базі будинків культури та бібліотек
		Запровадження конкурсів серед населення, які мотивують на вияв власного бачення розвитку населених пунктів громади
	Створення консультативно-дорадчих органів при Золочівській селищній раді	Створення громадської ради та молодіжної ради при Золочівській селищній раді
		Включення представників громадськості до складу робочих груп
	Навчання громадянській освіті	Навчання населення щодо ефективного використання наявних механізмів партисипативної демократії на місцевому рівні та щодо повноважень органів місцевого самоврядування та інших органів влади
		Навчання населення основам проектного менеджменту
		Проведення днів відкритих дверей у селищній раді та її структурних підрозділах
		Співпраця з громадськими організаціями, які здійснюють діяльність на території громади

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу Мінакова Віталія Валерійовича
на тему «Комунікативна взаємодія органів місцевого самоврядування з
громадськістю»

виконаної на здобуття ОС «Бакалавр»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» у
Державному торговельно-економічному університеті

Представлена на рецензію випускна кваліфікаційна відповідає затвердженій темі та виконана відповідно до завдання. Дипломна робота характеризується актуальністю та своєчасністю, оскільки присвячена питанням участі громадськості у процесі місцевого розвитку та співпраці органів влади та населення. Зважаючи на Європейські прагнення України та реформу децентралізації, отже наближення влади до громади, тема роботи є дійсно актуальною.

В даній роботі ґрунтовно розкрито як теоретичний, так і практичний аспекти взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості. У першому розділі висвітлено позитивний вплив участі громадян у процесах місцевого розвитку. Для дослідження практичної площини обраної теми здійснено ґрунтовний аналіз діяльності Золочівської селищної ради, зокрема існуючі механізми партисипативної демократії, які впроваджені на території громади.

У другому розділі міститься ряд пропозицій щодо удосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади. Позитивним є те, що запропоновані шляхи не вимагають значних ресурсів, як людських, так і матеріальних, та можуть впроваджуватися вже найближчим часом. Цінними є і напрацювання щодо впровадження закордонних механізмів участі громадян, які також можуть бути актуальними для Золочівської громади.

Результати проведеного дослідження, зокрема запропоновані шляхи удосконалення комунікації Золочівської селищної ради з населенням громади, будуть використані в роботі ради, а також можуть бути корисними і для інших громад, які прагнуть налагодити партнерські відносини з громадськістю.

В цілому потрібно зазначити, що випускна кваліфікаційна робота за темою: «Комунікативна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю» відповідає вимогам, які пред'являються до робіт такого роду, заслуговує оцінки «відмінно», а її автор заслуговує присудження освітньої кваліфікації бакалавра відповідно до обраної спеціальності.

Рецензент

Золочівський селищний голова

Віктор КОВАЛЕНКО

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Мінаков Віталій Валерійович, повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Комунікативна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах.
Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«04» червня 2022 року

_____ (підпис)

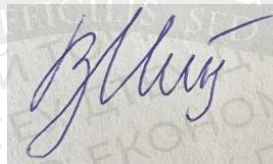

Згода

Я, Мінаков Віталій Валерійович, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “Комунікативна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю” несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«04» червня 2022 року

(Мінаков В.В.)

Підпис

Прізвище, ініціали